

Heid Cat zondag 43

De waarheid 1 geschenk 2 verbod 3 gebod

Gemeente,

Een leugentje om bestwil. Wie doet dat nooit? Je zegt dat het de file was, maar je was gewoon te laat weggegaan. Je was langs vrienden gegaan maar je zegt dat je gelijk naar huis bent gekomen. Je benadeelt er niemand mee en voorkomt een hoop gedoe. Zoiets moet toch kunnen, of speelt er meer mee, of moeten we dat toch in een groter verband zien?

We hebben het gehad over drie bloemen. De bloem van het leven en het levensgeluk. De bloem van het huwelijk en de seksualiteit. De bloem van al Gods gaven en het genieten daarvan. God beschermt die bloemen met de glaswanden: niet doodslaan, niet echtbreken, niet stelen. Maar die bloemen hebben ook vocht nodig. Water. Anders groeien en floreren ze niet. Nu, de waarheid is het water waardoor deze bloemen groeien. Water en voedsel voor de bloemen. En de leugen is vergif. Vergif voor deze bloemen, waardoor ze verzieken en in elkaar schrompelen.

1 geschenk

God heeft de waarheid gegeven om Zijn bloemen te laten bloeien. Om mensen, zondaren te laten genieten van die bloemen. De bloem van leven, echt leven, eeuwig leven met Gods gaven. Want de waarheid is goed en heilzaam. In het paradijs. God sprak de waarheid. Ten dage als gij van de boom zult eten van kennis van goed en kwaad zult gij de dood sterven. Dat was waar en goed. Heilzaam om juist het leven te blijven ontvangen. Op behoud gericht. En na de zondeval sprak God de waarheid. Adam, waar zijt gij? En tegen de slang: Ik zal vijandschap zetten tussen u en tussen deze vrouw, tussen uw zaad en haar Zaad, dat zal u de kop vermorzelen en gij zult het de verzenen, hielen vermorzelen. Voor de slang, de duivel fataal, maar voor de mens heilzaam. Die waarheid is bekostigd en verzegeld door de Heere Jezus. Die heeft daar Zijn bloed voor gegeven, Zijn leven, lijden en sterven. Om dit waarheid waar te kunnen laten worden en zijn. Hij gaf daarvoor Zichzelf tot in de Godverlatenheid en aan het kruis. Gericht op behoud, redding.

En daarin spreekt God geen vals getuigenis. God betuigt ons dat, en daarin is Hij betrouwbaar, waarachtig. In deze waarheid laat God Zijn hart zien en legt Hij Zijn hart voor ons open. Hij meent het. Wat in zijn hart is heeft Hij gesproken en wat Hij gesproken heeft is komt uit Zijn hart. Daarin is Hij te vertrouwen, daarin vraagt Hij ook vertrouwen. Als

Hij Zijn Christus aanbiedt Die zonden aanwijst en openlegt. Die zonden verzoent en wegdraagt, Die zonden bestrijdt en ervan verlost. Hij bevestigt het in de Heilige Doop en in het Heilig Avondmaal. Hij vraagt vertrouwen. Wat is dat heerlijk, wat geeft dat een zekerheid: God is waarachtig. Met Hem kom ik niet bedrogen uit. Hij doet het zoals Hij zegt. Dat geeft zekerheid dat ik zalig word, dat Hij doen zal wat Hij zegt.

En de leugen verderft. Dat zien we natuurlijk ook terug in zijn oorsprong in Genesis 3. In het paradijs. De duivel liegt tegen Adam en Eva. We kunnen daar al direct van hem leren hoe hij liegt, de duivel. Hij doet zich mooi voor. Hij doet zich voor alsof hij hen meer gunt dan God. Dat Hij tenminste hen ook wel die ene boom gunt om van te eten. Hij begint met twijfel te zaaien: is het ook dat God gezegd heeft. Mooi voordoen, twijfel zaaien. Hij verdraait Gods woorden. Zo liegt en bedriegt hij. Waarom? Omdat hij wil verderven. Omdat hij onheil op het oog heeft, omdat hij de naar de rampzaligheid wil leiden. De leugen is op verderf uit.

Kijk dat lijkt niet altijd zo. De waarheid lijkt niet altijd heilzaam. Als je heilzaam opvat als fijn. Nee, de waarheid van mijn zonde, van wie ik ben voor Gods oog en in het licht van Zijn wet, de waarheid van Gods oordeel en toorn, die is niet fijn. De waarheid geeft een verbroken hart van berouw. De waarheid maakt het me soms moeilijk. Doet me verlies lijden. En de leugen lijkt helemaal niet zo verderfelijk. Maar juist fijn. De leugen dat het best goed komt. Dat God niet moeilijk zal doen als ik mijn leven Hem laat zien. Als je gewoon goed je best doet, valt het heus wel mee, dan is bekering en berouw en strijd niet zo nodig, dan komt het toch wel goed. De leugen helpt me soms uit een hoop moeilijkheden. Zo gebroken is de wereld na de zondeval. Zo verblind is de mens in zijn zondigheid.

De waarheid liefhebben. Hebt u dat geleerd? Het Woord van de HEERE liefhebben. Spreek, HEERE. Ontdekkend en vertroostend. Verlangen naar het Woord, daarin onderzoeken. De HEERE vertrouwen: wat U ook zegt, wat U ook doet, U bedoelt mijn heil. Dat geeft zekerheid. Zekerheid van heil en zaligheid. De waarheid liefhebben: wijs me maar op mijn zonden. Zeg maar eerlijk hoe de uitslag is, want God bedoelt het goed in alle dingen. En: de bloem bloeit: de bloem van leven en vrede met God, de bloem van goede relatie in huwelijk en anderszins, de bloem van genieten van Gods gaven.

Wat kan die liefde verkoeld zijn. Dan kan de waarheid mij nauwelijks boeien. Ik ga achteloos met de waarheid om. Wat Jezus met Zijn bloed gekocht heeft, behandel ik alsof het een prul zonder waarde is. Ik kan mijn gedachten niet bij de Bijbel houden. Ik verlang niet hem te onderzoeken. Ik verlang hem niet te horen. Ik wil de waarheid

ontwijken als die mij niet aanstaat. Vervormen, verdraaien, verknippen, versleutelen. Ik vertrouw de HEERE niet. Ik heb aan Zijn Woord en de sacramenten niet genoeg om zeker te zijn. Ik heb geen zekerheid. Ik twijfel aan Gods goede bedoelingen en macht. Ik heb liever dat de waarheid verzwegen word. Ik kan het niet hebben als iemand mij de waarheid zegt en op mijn zonden wijst of vragen stelt. Wat komt de HEERE veel te kort. Wat doe ik mezelf tekort. De bloemen verwelken, de levensvreugde verstilt.

2 het verbod.

Daarom zegt God: Gij zult geen vals getuigenis geven. Want dat is vergif voor de bloemen van Gods gaven. Dat bederft die bloemen. We weten de lijn nu wel. Het verbod is als een boom. Vrucht-tak-stam-wortels. De vrucht van het doen.

Dat zie je heel duidelijk in de eerste betekenis van dit gebod. Getuigenis geven is eigenlijk iets wat voor de rechtbank plaatsvindt. En dat in een tijd dat er geen advocaten waren, geen vingerafdrukken, geen DNA materiaal werd afgenomen. Alles hing af van wat getuigen verklaarden. Als je vals getuige tegen, ten nadele van, je naaste dan kon dat zijn veroordeling inhouden. Daarom moesten er ook tenminste twee getuigen zijn en moesten bij de doodstraf de getuigen zelf de eerste steen gooien. Om de drempel naar vals getuigenis ten nadele van iemand zo hoog mogelijk te maken. Zo is ook Jezus veroordeeld. Door valse getuigen die spraken dat Jezus gezegd zou hebben: Breek de tempel af en ik bouw Hem in drie dagen weer op. Door vals getuigenis is Jezus veroordeeld en gekruisigd.

Maar er zijn meer vormen en plaatsen dan alleen de rechtszitting. Een winkelpraatje, verjaardag, een vriendengroep, een familiebijeenkomst, een BBQ, een ziekbed.

Die vrucht heeft verschillende vormen, soms hele ruwe vormen met stekels, maar soms heel mooi en glad. Iemand's woorden verdraaien. Ze net wat anders weergeven om je verhaal wat mooier te maken. Om iets meer aandacht te krijgen. Om wat te overdrijven en het wat mooier, of wat belachelijker te maken. Want je hebt graag een beetje aandacht als je wat vertelt. En het ergste is natuurlijk als ik Gods woorden verdraai. Zo doorgeef dat ze goed uitkomen en in de smaak vallen. Dat ik geen tegenspraak krijg. Op de preekstoel, op huisbezoek, in het gezin. Goedpraten wat God verbiedt.

Een andere vorm is: lasteren of achterklap, dat is roddel. Lasteren is dat je dingen rondvertelt die niet waar zijn. Roddel is lijkt onschuldiger: dan vertel je dingen rond die wel waar zijn. Dus wat is er mis mee? Nou, denk eens hieraan: Als God eens alles over ons zou

rondvertellen wat waar is? Wat Hij ons heeft zien denken, en willen en doen? En God zou rondvertellen al mijn slechte dingen? Het zou je kapot maken. Daarom is roddel zo erg: het kan wel waar zijn, maar als God het over ons niet doet, zouden wij het dan over anderen wel doen? Als je het echt om de ander te doen was zou je het tegen hem zeggen om hem te behouden.

Een andere vorm is: iemand veroordelen. Zelfs zomaar veroordelen. Oordeelt niet opdat jij niet geoordeeld worde. Over daden mag je oordelen, moet je oordelen. Maar over personen niet. Want ik weet niet wat in zijn hart is. En al helemaal niet lichtelijk: je hebt iemand één keer iets zien doen en gelijk is hij een gek, een gestoorde, een idioot, een heiden, een onbekeerde. Op één daad reken ik hem helemaal af en plak er een etiket op. En ik oordeel zo makkelijk uit de hoogte. Op een toon van: stommeling, zoiets zou ik nooit doen. Als God dat eens bij ons zou doen? Ons afrekenen op één ding, één daad. En ons daarop zou vastpinnen....

En ik leer bidden: zet HEERE een wacht voor mijnen lippen, behoed de deuren van mijn mond, opdat ik mij tot gene stond, iets onbedachtzaams laat ontglippen. Elke morgen mijn ochtendgebed.

Allerlei vormen van die vrucht. Die komt uit de tak dat je dat bedenkt en in je gedachten zegt. Dat komt uit de stam dat je er graag naar luistert als een ander het vertelt. Niet in de rede valt en zegt: hou maar op. Niet wegloopt en je onttrekt, maar het luistert wel lekker.

En daaronder zit het wortelstelsel. En onder die stam zit het wortelstelsel van liegen en bedriegen. Afkomstig van de duivel. Om te verderven. En waarom? Welk sap loopt er door die stam, takken, vruchten heen? Van zelfhandhaving. Ik zoek mijn eigen eer, roem, goede naam hoog te houden. Ik zoek waardering voor mezelf, ik wil de aandacht van mijn kwade kanten afleiden. Eigen eer en roem, eerezucht stroomt door al die uitingen heen. Ten koste van mijn naaste. Ja, ten koste van de Zoon van God. Want om zichzelf te handhaven zocht het Sanhedrin valse getuigen om Jezus te beschuldigen. Door Zijn woorden te verdraaien en Hem vals te beschuldigen. Want Jezus moest weg! Zo vreselijk is die zelfhandhaving van het vals getuigenis, niets en niemand ontziend. Ik zoek mezelf, ten koste van anderen. En daarom lieg ik. Die spreuk: ik ben geen zondaar omdat ik zondig, lieg, maar ik lieg, ik zondig, omdat ik zondaar ben. De biopsie heeft een onthutsend resultaat: kiemen van eerezucht en zelfhandhaving zitten in mij, ik ben in staat tot veroordelen, verdraaien, vals getuigenis, en de keren dat ik het doe bewijzen dat het in mij huist.

Nathan komt de kerk binnen bij dit gebod en zegt: gij zijt die man, die vrouw. Wie buigt ervoor. Ja Heere, U hebt gelijk. Ik zoek mezelf, ik zoek mijn eer, ik zoek mijn ondergang. En de schade is voor anderen, is voor U. Jezus komt de kerk binnen in Zijn Evangelie en zegt: Ik zoek Uw behoud. De waarheid zoekt uw redding. Hij biedt Zich aan, Ik zoek heil voor wie Mijn dood zoekt. Ik breng redding aan wie verderf zoekt.

3 het gebod.

We weten het nog wel. Elk verbod mag je omslaan tot een gebod. Niet liegen, dan wel de waarheid spreken. Ook hiervan geldt: dat is in de Heere Jezus vlees en bloed geworden. Hij heeft de waarheid gesproken. Zijn leven lang. Tegen farizeeërs en schriftgeleerden, waarschuwend. Tegen hoeren en tollenaars, roepend en nodigend. Tegen een Samaritaanse vrouw ontdekkend. Tegen en bloedvloeiende vrouw en Kananese vrouw: beproevend en vertroostend. Maar altijd: tot behoud genegen. Met hen toog op hen bekering tot God en leven met Hem. Dat deed Jezus altijd. Ook voor Pilatus en het Sanhedrin. Hij heeft gezegd: Ik ben het. Gij zegt dat Ik het ben. Gij zult de Zoon des mensen zien, komende op de wolken. De waarheid gesproken toen het Zijn dood zou zijn. De gemeenschap met Hem vernieuwt van binnenuit. Het zitten aan Zijn voeten, overdenken van Zijn spreken. Opdat ook wij de waarheid liefhebben en de leugen vermijden.

De waarheid liefhebben:

Weet u wat daar de hoogste toespitsing van is? Van de liefde tot de waarheid? Schuldbelijdenis. Dat je de waarheid liever hebt dan je eigen gelijk. En je belijdt schuld: voor God. Je erkent de waarheid ten koste van jezelf en je gelijk. En je belijdt je schuld aan je naaste die je misdaan hebt. Je erkent de waarheid ten koste van je eigen gelijk en goede naam en sier. Heb de waarheid zo lief, dat je je zonden erkent en belijdt. Liever de waarheid dan mijn eigen gemak en genot en gelijk. Laat de waarheid ons brengen tot schuldbelijdenis.

De leugen vermijden. En die komt dichterbij je dan je denkt. Als we denken aan de media en de indruk die ze wekken. Hoeveel media wekken niet de indruk dat sport het belangrijkste was van de zondag? Programma's, tijdschriften die de indruk wekken dat geld het belangrijkste is, dat lang leven het belangrijkste is. Zou je daar niet heel voorzichtig mee om moeten gaan of niet mee omgaan? Voor je het weet word je erdoor beïnvloed. Vind je het ook zo belangrijk dat er over mee praat. Maar het is leugen. Laten we in plaats van leugen liever de waarheid lezen, de waarheid onderzoeken. Grijp naar je Bijbeltje in plaats van naar dat tijdschrift.

De waarheid spreken:

De leugen haten en de waarheid spreken. Ook als dat in mijn nadeel lijkt. Lijkt ja. Ook als het mij wat kost. Financieel gezien bijvoorbeeld. Laat de waarheid meer waard zijn. Meer waar dan 10 euro, dan 100 euro, dan 100 of 10.000 euro.

Kijk, heel soms kan er in deze gevallen wereld een grenssituatie zijn. Als in de oorlog iemand onderduikers had. Dan kon de waarheid tegen je naaste zijn. En liegen ten goede van je naaste. Maar dat maak je zomaar niet mee.

En de waarheid spreken. Als je de Bijbel doorgeeft: eerlijk en de waarheid. In de kerk, in de gemeente, in de opvoeding, in het onderwijs. Niet schamen voor de donkere zijden. Hemel en hel, genade en zonde, smalle en brede weg, beloften en geboden. De waarheid spreken: aan een ziekbed, sterfbed. De waarheid over iemands situatie medisch gezien, de waarheid Bijbels gezien. Twee wegen. Eerlijkheid over de eeuwige bestemmingen. De waarheid na iemands overlijden. Moeilijk. Iemand moet maar vragen: waar denkt u dat mijn vrouw of man nu is? Om dan eerlijk te zijn. Iemand moet maar zeggen: hij is uit zijn lijden verlost, we zijn blij dat zijn lijden voorbij is. Wat zeg je dan, en wanneer zeg je iets? Als je makkelijk liegt en verzwijgt heb je het er niet moeilijk mee. Als je keihard de waarheid zegt, denk je: het ligt voor hun, ik heb mijn plicht gedaan. Als je op hun behoud en welzijn gericht bent dan voel je de strijd om vrijmoedigheid en wijsheid, om voorzichtigheid en eerlijkheid.

De waarheid spreken: hoe moeilijk dat ook is als het een harde waarheid is, een slecht bericht, een vermanend woord. Vermanend, of vragend over de levenswandel. Het maar laten lopen is makkelijker, maar de waarheid spreken is nodig. Als het dan maar in de gezindheid van de waarheid is en van de Heere Jezus: gericht op behoud, met het oog op iemands welzijn en zaligheid, en van daaruit. En daarom dan ook niet kunnen zwijgen.

De waarheid oprecht belijden:

In de kerk moet je de nadruk leggen op het oprecht. Want je belijdt: als je je ja-woord geeft. Belijdenis doen, huwelijk, kind ten doop houden. Dat vraagt God ook. De HEERE wacht op antwoord. Nog langer niet belijden kan verloochenen gaan worden. Doen alsof je Hem niet kent, alsof Hij een vreemde voor je is. Maar ook dan geldt: het moet wel oprecht zijn, betrouwbaar vanuit je hart. Waarachtig, geen schijnvertoning. Dan maar niet doen? Maar dat is verloochenen. Laat dat de klem zijn: ik met U belijden, maar ik kan het niet: HEERE, help me, red mij.

Maar meer nog: belijden in het publieke leven. Als ze vragen naar de zondag, naar je bidden voor het eten. Belijden. Anders zou je verloochenen. Belijden al kost het lijden. Belijden al kan ik de gevolgen niet overzien. Dat vindt in andere delen van de wereld plaats; waar christenen belijden en het strafkamp ingaan, de gevangenis of container. Belijden: de waarheid liever hebben dan mijn eigen gemak, vrijheid, levensgeluk, ja dan mijn leven zelf. Wie het mocht doen die zegt: het kostte veel, maar ik kreeg er nog meer voor terug: Gods vriendelijk Aangezicht en de nabijheid van de Heere Jezus.

En het goed gerucht van mijn naaste bevorderen. In plaats van roddelen juist het goede doorvertellen. Zijn goede karaktereigenschappen, Gods werken doorvertellen. Daar een verjaardag mee vullen. Laten we naar God toe voor iemand bidden en danken wat God in hem of haar geeft. Naar anderen toe diens goede dingen vertellen, naar hemzelf toe in liefde wijzen op de slechte dingen. Dat is heilzaam. Dat is zegenrijk. Bloemen bloeien op. Bloemen van levensgeluk, huwelijksgeluk en genieten van Gods gaven groeien hierdoor. Zouden juist in de gemeente deze bloemen niet horen te bloeien?

Maar: is dat haalbaar, is dat reëel? Daar word je toch moedeloos van? Wanhopig zelfs. Dan zeggen we ook bij dit achtste gebod. Waarvoor het bedoeld is: allereerst voor onbekeerden, mensen buiten Christus. Dus voor u en jou als je zeggen moet: ik ken Jezus niet, ik ben niet Zijn eigendom. Wees eerlijk: geldt u dat, jou dat? Dat zegt Jezus door dit 8e gebod: je moet geen enkele hoop hebben dat het goed zit met je. Dan moet je echt niet denken, och, misschien valt het nog wel mee. Misschien neemt God toch wel genoeg met me. Dat moet je niet denken. Echt dat is zelfmisleiding. Als je buiten Christus bent moet je alle hoop dat goed zit kwijtraken. Hoe eerder hoe beter. Want buiten Christus valt het niet mee. Ook niet voor jou. Wat dan? Naar Christus heen! Nu, direct en terstond. Je hebt maar één ding en dat is: je hebt Jezus nodig. Achter Hem is bedekking van schuld.

En als ik in Christus ben, dan mag ik juist en toch weten Mijn zaligheid hangt niet van mij af. Mijn zaligheid is in Christus. In Zijn gerechtigheid. Zijn gerechtigheid garandeert mijn ingaan in het Koninkrijk der hemelen. En wat ik ervan terechtbreng, dat is daarvoor niet meer van kracht, dat doet er niets aan toe en niets aan af. Het wil me alleen maar meer doen vallen en rusten op Zijn gerechtigheid.

Waarom zou ik nog liegen? In welke vorm dan ook. Waarom: Hij zorgt voor mij. Hij zorgt voor mijn heil. Hij laat alle dingen medewerken ten goede. Ik hoef niet door leugen voor mezelf te zorgen. Ik hoef niet te denken dat ik dmv een leugen mijn hoofd boven water moet zien te

houden. Liegen is gebrek aan vertrouwen op God en Zijn heil en Zijn zorg.

Hoe bedoelt God Zijn wet dan wel? Nu, opdat ik berouw zal hebben. Geen angst of onzekerheid of twijfel, maar berouw. Verdriet. Waardoor ik het zo erg vind dat ik Hem toch weer pijn heb gedaan. Berouw, dat ik weer Zijn lijden heb verzaamd, Zijn gezicht bespuugd, Zijn doornen geslagen, Zijn spijkers behamerd, Zijn bloed uitgedrukt. En dat ik verlang, des te meer verlang: o HEERE, leer het mij. Geef mij genade en kracht om U meer en meer lief te hebben, om U meer en meer lief te hebben met kracht. Want dit kan ik nooit in eigen kracht.

Ook dit gebod brengt bij Romeinen 7:24-25. Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen van het lichaam van deze dood? Maar God zij dank in Jezus Christus, onze Heere! Die zal mij eens doen spreken en belijden Hem, oprecht en ten volle, tot in eeuwigheid. Is dat de harteklop van ons leven?

Amen